Wizara ya Mifugo na Uvuvi ni miongoni mwa Wizara za kisekta inayosimamia ustawi wa sekta za Mifugo na Uvuvi nchini Tanzania ikiwa ni Pamoja na kuhakikisha inafungua fursa mbalimbali zinazotokana na mnyororo wa thamani wa mazao ya Mifugo na Uvuvi.

SEKTA YA MIFUGO

Kwa mujibu wa takwimu za Shirika la Chakula na Kilimo Duniani (FAO) za mwaka 2014, Tanzania inachangia takribani asilimia 1.4 ya mifugo yote ulimwenguni na asilimia 11 ya mifugo yote barani Afrika ambapo ina takribani Ng'ombe milioni 39.2, Mbuzi milioni 28.6, Kondoo milioni 9.6, Kuku milioni 108.2 na Nguruwe milioni 4.1. Sekta hiyo hukua kwa asilimia 5 kwa mwaka na mchango wake kwenye pato la Taifa ni takribani asilimia 6.2.

Sekta hii imeendelea kuhamasisha na kusimamia uzalishaji wa mifugo ya aina mbalimbali nchini. Hatua hii imechangia kuongezeka kwa thamani ya mifugo kutoka shilingi 30,489,866,668,000 kwa mwaka 2023/2024 hadi shilingi 33,216,845,677,000 kwa mwaka 2024/2025 kwa makundi yote ya mifugo.

Kiwango cha uzalishaji wa nyama kimeongezeka kwa asilimia 9.4 kutoka tani 963,856.55 zenye thamani ya shilingi 9,476,474,305,000 mwaka 2023/2024 hadi tani 1,054,114.03 zenye thamani ya shilingi 10,378,706,595,000 mwaka 2024/2025.

Katika mwaka 2024/2025, kiasi cha nyama ya ng'ombe kilichozalishwa ni tani 666,227.02, nyama ya mbuzi tani 150,014.29, nyama ya kondoo tani 31,647.60, nyama ya kuku tani 147,449.98, na nyama ya nguruwe tani 58,775.14.

Aidha kiwango cha uzalishaji wa Maziwa kimeongezeka kutoka lita 3,969,887,235.74 zenye thamani ya shilingi 3,175,909,788,592 mwaka 2023/2024 hadi kufikia lita 4,009,985,321.20 mwaka 2024/2025 zenye thamani ya shilingi 3,207,988,256,976 sawa na ongezeko la asilimia 1.

Kati ya hizo, lita 2,587,651,655.20 zimetokana na ng'ombe wa asili na lita 1,387,620,068 zimetokana na ng'ombe wa maziwa. Kiasi kidogo cha maziwa, lita 34,713,597 zimetokana na wanyama wengine ikiwemo mbuzi wa maziwa. Aidha, maziwa yanayokusanywa yameongezeka kutoka lita 93,427,734.54 mwaka 2023/2024 hadi lita 95,614,978.76 mwaka 2024/2025 (sawa na ongezeko la 2.3%).

Vilevile, usindikaji wa maziwa umeongezeka kutoka lita 81,800,654.8 mwaka 2023/2024 hadi lita 90,416,788.5 mwaka 2024/2025 ikiwa ni ongezeko la 11.7%.

SEKTA YA UVUVI.

Sekta ya uvuvi imeendelea kuwa sekta muhimu katika maendeleo ya uchumi wa taifa. Katika mwaka 2023, sekta ya uvuvi ilichangia asilimia 1.7 kwenye Pato la Taifa (GDP) na kukua kwa asilimia 1.4. Aidha, sekta hii inatoa ajira kwa watanzania takriban milioni 6,

zikiwemo ajira za moja kwa moja kwa wavuvi wapatao 201,661 na wakuzaji viumbe maji 49,084 katika mnyororo wa thamani.

Kwa upande mwingine, watanzania 4,631 wameajiriwa katika viwanda 64 vya kuchakata mazao ya uvuvi hapa nchini ambapo kati ya hivyo, viwanda 56 vinasafirisha mazao ya uvuvi nje ya nchi. Pia, sekta ya uvuvi huongeza usalama wa chakula na lishe kwa kuchangia asilimia 30 ya protini inayotokana na wanyama.

Aidha, katika mwaka 2024/2025 kiasi cha tani 510,547.33 za samaki, zenye thamani ya shilingi 3,429,209,793,380 zilivunwa ikilinganishwa na tani 463,996.89 za samaki zenye thamani ya shilingi 3,174,094,804,000 zilizovunwa katika kipindi kama hiki mwaka 2023/2024.

Mavuno hayo ni sawa na ongezeko la asilimia 10.03 ya uzalishaji wa samaki kutoka katika maji ya asili na ukuzaji viumbe maji nchini. Pia, ulaji wa samaki, kwa mtu kwa mwaka hapa nchini umefikia kiasi cha kilo 7.9 ikilinganishwa na wastani wa dunia wa kilo 20.3 kwa mtu kwa mwaka kwa mujibu wa Shirika la Chakula na Kilimo la Umoja wa Mataifa (FAO).

Aidha katika mwaka 2024/2025, wizara imeendelea kuhamasisha uwekezaji katika ukuzaji viumbe maji. Hadi kufikia Aprili, 2025, uzalishaji wa mazao ya ukuzaji viumbe maji umefikia tani 132,243.45 kutoka tani 43,415.95 za mwaka 2023/2024. Uzalishaji huu unajumuisha tani 43,590.45 za samaki, tani 88,615.20 za mwani mbichi, tani 2.57 za kaa, tani 35.23 za majongoo bahari na vipande 360 vya lulu. Mazao haya yana thamani ya shilingi 315,272,488,000.